

Lähes puolet suomalaisista ei ole koskaan käynyt silmänpohjatutkimuksessa

Kansainvälisen glaukoomaviikon kynnyksellä muistutetaan säännöllisten näöntutkimusten tärkeydestä

Specsavers selvitti, kuinka usein ja mistä syistä johtuen suomalaiset käyttävät näönhuollon palveluja, ja mitkä silmäsairaudet ovat suomalaisille tuttuja. 8.3.2015 käynnistyvä kansainvälinen glaukoomaviikko muistuttaa silmien terveyden säännöllisestä tutkimisesta, mutta tutkimukseen osallistuneista suomalaisista vain hieman yli puolet tietävät mikä glaukooma on. Useat silmäsairaudet alkavat täysin ilman oireita, mutta enemmistö suomalaisista kertoo hakeutuvansa näön ja silmien tutkimuksiin vasta havaitessaan muutoksia silmien terveydessään, useimmiten näön heikkenemisen tai silmälasireseptin uusimisen takia. Lähes puolet aikuisista suomalaisista ei ole koskaan käynyt silmänpohjatutkimuksessa.

Optikoita ja silmälääkäreitä pidetään tärkeimpinä tietolähteinä näön ja silmien terveyteen liittyvissä kysymyksissä, selviää optikkoketju Specsaversin toteuttamassa tutkimuksessa¹. Säännöllisten näöntutkimusten tärkeys ei ole vielä suomalaisille itsestäänselvyys – kaikista tutkimukseen osallistuneista suomalaisista 16,9 prosenttia ei ole koskaan käynyt näön tai silmien tutkimuksissa.

Helmikuussa 2015 toteutettuun kyselyyn vastasi 1037 iältään 18–70-vuotiaasta suomalaista eri puolilta maata.

Näöntutkimuksiin hakeudutaan vasta ongelman ilmetessä

Moni suomalainen kärsii jostakin silmäsairaudesta kuten glaukoomasta, usein tietämättään, sillä osa silmäsairauksista voi olla oireettomia. Yleisimmät silmäsairaudet ovat kuitenkin hoidettavissa, jos ne havaitaan tarpeeksi aikaisessa vaiheessa.

Optikon näöntutkimuksessa suositellaan käytävän kahden vuoden välein. Tutkimukseen osallistuneista suomalaisista 18,3 prosenttia kertoi käyvän näöntutkimuksessa optikolla joka toinen vuosi. 32,3 prosenttia käy optikon näöntutkimuksissa 3-4 vuoden välein ja 29 prosenttia viiden vuoden välein tai harvemmin. Lähes puolet tutkimukseen osallistuneista, 46,3 prosenttia vastaajista, ei ole koskaan käynyt silmänpohjatutkimuksessa. Silmänpohjakameran avulla verkkokalvolta voidaan tunnistaa mahdollisia viitteitä erilaisista silmäsairauksista, vaikka sairaus puhkeaisikin silmässä täysin oireettomana. 53,7 prosenttia suomalaisista kertoo käyneensä silmänpohjatutkimuksessa optikolla tai silmälääkärillä.

- *Suosituksemme on, että kokonaisvaltaisessa näöntutkimuksessa käytäisiin kahden vuoden välein. Näin voimme verrata eri tutkimuskerroilla otettuja silmänpohjakuvia keskenään ja havaita mahdolliset poikkeavuudet ajoissa. Optikkojen ja silmälääkärien välinen yhteistyö mahdollistaa tarvittaessa asiakkaan nopeankin pääsyn silmälääkärille. Moni silmäsairaus on oireeton, joten rutiinitarkastuksessa voi paljastua viitteitä ongelmista. Jotta silmäsairauksien aiheuttamilta vakavilta ongelmilta vältytään, on niiden varhainen havaitseminen ensiarvoisen tärkeää, kertoo Specsaversin kaupallisen kehityksen johtaja, optometristi Erkki Tala.*

Osa yleisistä silmäsairauksista suomalaisille tuntemattomia

Iän myötä silmäsairaudet yleistyvät voimakkaasti, ja esimerkiksi kaihiin sairastuu elämänsä aikana jopa noin 80 % suomalaisista. Tutkimukseen osallistuneista 90,9 prosenttia kertookin kaihiin olevan heille tuttu silmäsairaus. 73,6 prosenttia kyselyyn vastanneista tunnistaa myös silmänpohjan ikärappeuman käsitteen.

Glaukooma on Suomessa yli 65 -vuotiaiden toiseksi yleisin näkövammaisuutta aiheuttava sairaus, mutta se on kuitenkin lähes puolelle tutkimukseen osallistuneista suomalaisista käsitteenä tuntematon. 53,4 prosenttia suomalaisista kertoo glaukooma-termin olevan heille tuttu.

Diabetekseen sisältyy suurentunut riski sairastua diabeettiseen retinopatiaan eli silmän verkkokalvon sairauteen, joka voi hoitamattomana johtaa vakavaan näön heikkenemiseen. Vaikka Suomessa on arviolta 500 000 diabeetikkoa, on retinopatia yleisistä silmätauteista suomalaisille vähiten tuttu. Tutkimukseen osallistuneista suomalaisista vain 13,3 prosenttia kertoo kuulleensa retinopatiasta.

Glaukooma on näkömätön näköuhka

Silmänpainetauti ja viherkaihina tunnettu glaukooma on silmän näköhermon sairaus. Suomessa noin 80 000 henkilöä sairastaa glaukoomaa, ja joka vuosi todetaan yli 2 500 uutta glaukoomatapausta. Glaukooma vahingoittaa näkökentän reuna-alueita vähitellen, kun kohonnut silmänpaine vaurioittaa aivoihin näköviestejä välittävää näköhermoa. Hoitamattomana glaukooma voi johtaa silmän sokeutumiseen. Glaukooman riskitekijöitä ovat mm. liian suuri silmän sisäinen paine, suvussa esiintyvä glaukooma, likinäköisyys, korkea ikä sekä diabetes.

Salakavala silmänpainetauti alkaa usein täysin oireettomana. Silmien säännöllinen tutkituttaminen on ensisijaisen tärkeää glaukooman ehkäisyssä. Glaukooma vaurioittaa näköhermoa ilman minkäänlaisia oireita tai vaivoja – jopa puolet glaukoomapotilaista ei tiedä sairastavansa tautia. Ajoissa todettu silmänpainetauti pystytään yleensä pitämään kurissa lääkkeillä. Joskus lääkkeiden teho ei kuitenkaan riitä tai lääkkeet eivät sovellu käytettäväksi esimerkiksi allergian tai sivuvaikutusten vuoksi. Silloin voidaan hoitokeinona käyttää myös laserhoitoa tai leikkaushoitoa. Jotta glaukooma voidaan havaita riittävän ajoissa, yli 40-vuotiaiden tulisi käydä säännöllisten näöntutkimusten lisäksi myös silmälääkärillä viiden ja yli 60-vuotiaiden kolmen vuoden välein.

- *Yli 50-vuotiaista noin kahdella henkilöllä sadasta on arvioitu olevan glaukooma, joista vain noin puolet tietää sairastavansa sitä. Suomessa avokulmaglaukooma on toiseksi yleisin näkövammaisuuden aiheuttaja iäkkäämmillä ihmisillä – Suomessa arvioidaan olevan noin 3 500 näkövammaista glaukoomasta johtuen. Glaukooman hoidon tavoitteena on näköhermonpään vaurion etenemisen ja näön vammautumisen ehkäisy silmänpainetta alentamalla,* silmälääkäri Mikael Suviola kertoo.

Kansainvälistä glaukoomaviikkoa vietetään tänä vuonna 8.-14.3. maailman glaukoomapotilaiden, -tutkijoiden ja -yhdistysten aloitteesta.

Lisätietoa tutkimuksesta¹:

Optikkoketju Specsavers selvitti Cint-paneelin kautta verkkokyselynä 18–70-vuotiaiden suomalaisten kuluttajien kokemuksia näönhuoltoon liittyvistä kysymyksistä. Paneelitutkimukseen vastasi 1037 molempia sukupuolia edustavaa henkilöä eri puolilta maata.

Lisätietoja:

Kaupallisen kehityksen johtaja Erkki Tala, Specsavers Finland, 040 5741192,
erkki.tala@specsavers.com

Specsavers Optical Group on maailman suurin yksityinen optisen alan yhtiö, jolla on yli 1 700 optikkoliikettä Iso-Britanniassa, Irlannissa, Alankomaissa, Espanjassa, Australiassa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Suomessa ja Uudessa-Seelannissa. Yhtiön kokonaisliikevaihto oli vuonna 2013 yli 2,3 miljardia euroa. Optikot Doug ja Mary Perkins perustivat Specsaversin vuonna 1984, ja se on edelleen perheyrittäjä. Suomessa Specsavers aloitti heinäkuussa 2007, ja ketjun suomalaisten paikallisyrittäjien omistuksessa oleva liikeverkosto kattaa koko maan. www.specsavers.fi